

Les visites dels presidents de la Generalitat a la ribera dreta del Baix Segre

Si no vaig amb els papers mullats, aquest dissabte passat fou la tercera vegada que un president de la Generalitat moderna visità la ribera baixa del Segre per inaugurar-hi una obra pública, en aquest cas, unes escoles públiques a Seròs.

Per una mala jugada de la història, les primeres visites, que foren unes meres passejades triomfals, més o menys propagandístiques dels líders d'Esquerra Republicana dels anys trenta, esdevingueren, passats els anys, en unes visites mítiques que ara podem llegir, sorpresos, a les fulles grises del setmanari *La Jornada*, que era el setmanari d'Esquerra Republicana a Lleida durant la República.

La primera es produí el 24 de juliol de 1932. Francesc Macià, en el zenit de la seva carrera política, visità els pobles d'Alcarràs, Soses, Aitona i Seròs en un ambient que el cronista del diari subratlla: "No era un sector d'opinió que el rebia i l'homenatjava. Eren pobles sencers que l'aclamaven amb el mateix entusiasme de vint anys enrere, quan Macià es jugà la carrera, comoditats i interessos per representar-los degudament. Als vells, recordant-ho els queien les llàgrimes cara avall. Les dones l'abraçaven i li tiraven flors...".

El motiu del viatge era "la solemne inauguració del magnífic pont sobre el Segre" que, precisament, ara, l'any 2001, serà ampliat amb un pont nou i una nova carretera.

La segona visita es produí el 30 de setembre de 1934, la setmana abans dels fets d'octubre, o de la proclamació d'independència de Lluís Companys. (Allò que els diaris de dreta en deien "*las locuras de Companys*"). Lluís Companys, però, en un clima prerevolucionari, no pogué venir al Baix Segre. La comitiva fou encapçalada pel conseller de Cultura i Obres Públiques, el poeta Ventura Gassol, al capdavant dels parlamentaris d'Esquerra, entre els quals hi havia el senyor Torres, pare del poeta líric Màrius Torres. Era una comitiva de fusta lírica. Aquest cop allargaren la visita fins a Massalcoreig i la Granja, on dinaren i inauguraren un altre pont.

A Seròs inauguraren les escoles públiques –les que ara s'han transformat en institut d'ensenyament secundari– en un clima polític dens i crispat d'enfrontaments ideològics *sense arribar la sang al riu*, però.

Aquell 30 de setembre l'aire era espès d'himnes i de parlaments emocionants. A Seròs, "La banda de música executa l'himne de Riego" –que passà per ser l'himne de la República–, "després els infants saluden amb *El cant del poble* i els aplaudiments i visques no pare". Primer parla l'alcalde Francisco Loncà, l'alcalde de l'època de la República, que acabà amb tres visques: "Visca la República, Visca Catalunya i Visca els pobles oprimits". Fou molt aplaudit, diu el cronista.

Després parlà Ventura Gassol. La memòria popular només recorda que digué: "Ara tenim la gàbia, veurem com surten els ocellots". El cronista de *La Jornada* apunta que parlà de la necessitat de l'escola activa, recordà Macià i digué que aquesta escola esplèndida formaria soldats per a Catalunya i per a la República. Era la retòrica de l'època.

Després, les corals entonaren *El cant dels segadors*. Molts d'aquells cantaires de Seròs, de Maials, d'Almatret, de Cervià estarien, tres o quatre anys després, als fronts de Madrid, d'Aragó o a l'Ebre o acabarien en camps de concentració.

Aquest dissabte passat, un atzar de la història ha fet que Jordi Pujol anés a inaugurar unes modernes escoles públiques al zenit declinant de la seva carrera política com a president de la Generalitat. Confio que anys a venir aquesta visita sigui recordada com una simple passejada festiva sense saldocades de la història per a un poble que ha sofert molt les abornades dels altres.

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà